

A kerettantervekben szereplő évszámok, személyek, topográfiai adatok és fogalmak

Témakör: Az ősi társadalom

Évszámok: Kr.e. 8000

Nevek: -

Topográfiai adatok: Rudabánya, Vértesszőlős

Fogalmak: őskor, ősember, homo sapiens, őskőkor, újkőkor, bronzkor, vaskor, régészet, eszközhasználat, eszközkészítés, termelés, kézművesség, csere, mágia, varázslat

Témakör: Az ókori Kelet

Évszámok: Kr.e. 3000 körül, Kr.e XVIII. sz., Kr.e. X. sz., Kr.e. 525

Nevek: Kheopsz, Hammurapi, Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon, I. Dareiosz, Xerxész, Buddha, Konfuciusz

Topográfiai adatok: Egyiptom, Nílus, Sumer, Mezopotámia, Babilon, Tigris, Eufrátesz, Fönícia, Asszíria, Palesztina, Judea, Izrael, Jeruzsálem, Perzsia, India, Kína

Fogalmak: ókor, öntözéses földművelés, fáraó, piramis, építészet, szobrászat, múmia, hieroglifa, állam, despotizmus, többistenhit, politeizmus, város, birodalom, ékírás, Biblia, Ószövetség, egyistenhit, monoteizmus, brahmanizmus, buddhizmus

Témakör: Az ókori Hellasz

Évszámok: Kr.e. XIII. sz., Kr.e. 776, Kr.e. 594, Kr.e. 508, Kr.e. 490, Kr.e. 480, Kr.e. 431-404, Kr.e. 336-323

Nevek: Zeusz, Pallasz Athéné, Szolón, Peiszisztratosz, Kleiszthenész, I. Dareiosz, Xerxész, Miltiádész, Leonidasz, Themisztoklész, Periklész, Pheidiasz, Hérodotosz, Thuküdidész, Szókratész, Platón, Arisztotelész, Nagy Sándor

Topográfiai adatok: Olümposz, Olümpia, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Thermopülai-szoros, Szalamisz, Peloponnészosz, Makedónia, Alexandria

Fogalmak: városállam, polisz, piac, kereskedelem, népgyűlés, démosz, arisztokrácia, türannisz, demokrácia, eklészia, esküdtbíró, sztratégosz, cserépszavazás, mítosz, színház, filozófia, hellenizmus

Témakör: A ókori Róma

Évszámok: Kr. e. 753, Kr.e. 510, Kr.e. 367, Kr.e. 264-241, Kr.e. 218-201, Kr.e. 168, Kr.e. 48, Kr.e. 31, 313, 395, 476

Nevek: Romulus, Hannibál, Cornelius Scipio, a Gracchus testvérek, Marius, Sulla, Spartacus, Pompeius, Julius Caesar, Antonius, Constantinus, Attila, Tacitus

Topográfiai adatok: Itália, Róma, Karthago, Cannae, Római Birodalom, Actium, Pannónia, Aquincum, Sopiane, Savaria, Jeruzsálem, Betlehem, Konstantinápoly

Fogalmak: királyság, szenatori rend, lovagrend, gladiátor, triumvirátus, principátus, császár, limes, legio, colonus, dominatus, amfiteátrum, barbár, népvándorlás, keresztény, evangélium, megváltó, zsinagóga, diaszpóra, apostol, vallás, egyház, püspök, zsinat

Témakör: A korai feudalizmus Európában

Évszámok: 622, 732, 800, 962, 1054

Nevek: Klodvig, Kis Pippin, Karolingok, Nagy Károly, Mohamed, Szent Benedek, Justinianus, Cirill és Metód, I. (Nagy) Ottó

Topográfiai adatok: Poitiers, Aachen, Frank Birodalom, Arab Birodalom, Mekka, Cordoba, Bagdad, Bizánc, Konstantinápoly, Kijev, Egyházi (Papai) Állam, Német-Római Császárság

Fogalmak: középkor, iszlám, Korán, kalifa, ortodox egyház, római katolikus egyház, pápa, szent, ereklye, eretnek, kolostor, szerzetes, bencés rend, kódex, uradalom, robot, jobbágy, jobbágytelkek, allódiium, nyomásos gazdálkodás, hűbérúr, hűbéres, hűbértelkek, grófság, vár, lovag

Témakör: A magyarok vándorlása; a honfoglalás és az államalapítás**Évszámok:** 895, 896, 955, 973, 997-1000, 1000, 1000-1038**Nevek:** Álmos, Árpád, Géza fejedelem, I. István király, Koppány, Imre herceg, Szent Gellért püspök**Topográfiai adatok:** Urál, Volga, Levédia, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Augsburg, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár Erdély, Dunántúl**Fogalmak:** finnugor, őshaza, nomád pásztorkodás, nomádizmus, nemzetség, törzs, törzsszövetség, fejedelem, kettős fejedelemség, táltos, honfoglalás, kalandozások, szeniorátus, vármegye, államszervezet, Szent Korona, legenda, tized, ispán, nádor, székely**Témakör: A virágzó feudalizmus Európában****Évszámok:** 1066, 1095, 1122, 1215, 1278**Nevek:** I. (Hódító) Vilmos, VII. Gergely, IV. Henrik, III. Ince, Habsburg Rudolf, Szent Ferenc, Szent Domokos, Aquinói Szent Tamás**Topográfiai adatok:** Bizánc, Német-Római Császárság, Szentföld, Velence, Flandria, Champagne, Párizs, Oxford, Hanza városok, a levantei kereskedelem útvonala**Fogalmak:** királyi udvar, kamara, kancellária, pápa, kiközösítés, szent, ereklye, kolostor, szerzetes, kolduló rendek, zarándok, keresztes hadjáratok, inkvizíció, eretnek, eretnekség, kódex, középkori város, városi önkormányzat, kiváltság, polgár, adó, vám, céh, nyomásos gazdálkodás, hospes, járványok, távolsági kereskedelem, kereslet-kínálat, skolasztika, egyetem, lovagi kultúra, romantika, gótika**Témakör: Az Árpád-kori Magyarország****Évszámok:** 1077-1095, 1095-1116, 1205-1235, 1222, 1235-1270, 1241-1242, 1301**Nevek:** I. László, Könyves Kálmán, III. Béla, Anonymus, II. András, Julianus barát, IV. Béla**Topográfiai adatok:** Fehérvár, Pozsony, Horvátország, Erdély, Dalmácia, Szerémség, Buda, Muhi**Fogalmak:** várnépek, várjobbágyok, bán, vajda, nádor, Szent Korona, regálé, báró, nemes, Aranybulla, familiaritás, székelyek, szászok, kunok, tatár**Témakör: A késő középkor****Évszámok:** 1337-1453, 1389, 1410, 1415, 1453**Nevek:** Lorenzo Medici, Machiavelli, Jeanne d' Arc, Tudor-ház, Husz János, Gutenberg, Leonardo da Vinci, III. Iván, II. Mohamed, Ferdinánd, Izabella**Topográfiai adatok:** Firenze, Kasztília, Aragónia, Svájc, Prága, Rigómező**Fogalmak:** rendiség, reneszánsz, humanizmus, husziták, szultán, szpáhi, janicsár, reconquista**Témakör: Magyarország a XIV-XV. században****Évszámok:** 1308-1342, 1342-1382, 1351, 1387-1437, 1396, 1456, 1458-1490**Nevek:** Csák Máté, Károly Róbert (I. Károly), I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás (I. Mátyás), V. László, Vitéz János, Kinizsi Pál**Topográfiai adatok:** Temesvár, Körmöcbánya, Selmecebánya, Besztercebánya, Visegrád, Havasalföld, Moldva, Kassa, Nikápoly, Bécs, Nándorfehérvár, Szilézia**Fogalmak:** harmincad, kapuadó, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, úriszék, aranyforint, bandérium, főnemes, köznemes, nemes, báró, kilenced, ősiség, végvári rendszer, végvár, kormányzó, rendkívüli hadiadó, fekete sereg, Corvina

Témakör: A nagy felfedezések kora

Évszámok: 1492, 1517, 1588, 1618-1648, 1640-1649, 1689, 1701-1714

Nevek: Kolumbusz, Magellán, Vasco da Gama, V. Károly, Luther, Kálvin, Kopernikusz, I. Erzsébet, II. Fülöp, Cromwell, Richelieu, XIV. Lajos, I. (Nagy) Péter, Galileo Galilei

Topográfiai adatok: Genf, Németalföld, Antwerpen, Amerika, Versailles, Párizs, London, Szentpétervár, portugál és spanyol gyarmatok

Fogalmak: újkor, azték, inka, felfedező, konkvisztádor, gyarmat, gyarmatosítás, világkereskedelem, ültetvény, abszolutizmus, manufaktúra, bankár, hitel, reformáció, protestáns, evangélikus, református, anglikán, ellenreformáció, katolikus megújulás, jezsuiták, barokk, parlament, puritán, Jognyilatkozat, merkantilizmus

Témakör: Magyarország a kora újkorban

Évszámok: 1514, 1526, 1541, 1552, 1566, 1591-1606, 1664, 1686, 1699, 1703-1711

Nevek: Dózsa György, II. Lajos, Szapolyai János, I. Szulejmán, Fráter György, Dobó István, Zrínyi Miklós, Báthory István, Károli Gáspár, Bocskai István, Bethlen Gábor, Pázmány Péter, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő, II. Rákóczi Ferenc

Topográfiai adatok: Bécs, Mohács, Királyi Magyarország, Hódoltság, Erdélyi Fejedelemség, Gyulafehérvár, Eger, Szigetvár, Sárospatak, Győr, Várad, Nagyszombat, Pozsony, Isztambul

Fogalmak: örökös jobbágyság, hajdú, (török) hódoltság, szpáhi, janicsár, pasa, végvár, végvári harcok, Erdélyi Fejedelemség, kuruc, labanc, Buda felszabadítása, rendi konföderáció, trónfosztás

Témakör: A felvilágosodás kora

Évszámok: 1740-1748, 1756-1763

Nevek: Nagy Frigyes, Nagy Katalin, Voltaire, Montesquieu, Rousseau, Diderot

Topográfiai adatok: Poroszország, Lengyelország, angol és francia gyarmatok Észak-Amerikában

Fogalmak: Enciklopédia, ráció, a hatalmi ágak megosztása, társadalmi szerződés, felvilágosult abszolutizmus

Témakör: A polgári átalakulás kora

Évszámok: 1776, 1783, 1789, 1794, 1804-1815, 1815, 1830, 1848

Nevek: Washington, Jefferson, XVI. Lajos, Danton, Robespierre, Metternich, Napóleon, Watt, Stephenson, Marx

Topográfiai adatok: Boston, Vendée, Waterloo, Anglia, Franciaország, USA

Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, szocializmus, konzervativizmus, alkotmány, emberi jogok, polgári szabadságjogok, parlamenti rendszer, felvilágosodás, népfelség elve, hatalmi ágak, forradalom, emigráció, reakció, jakobinus, terror, nemzet, ipari forradalom, mezőgazdasági forradalom, gőzgép, gyár, vállalkozó, haszon, tőkés, bérmunkás, proletár, kapitalizmus, szabad verseny, munkásmozgalom

Témakör: Magyarország a Habsburg Birodalomban (1711-1790)

Évszámok: 1740-1780, 1767, 1777, 1780-1790

Nevek: III. Károly, Mária Terézia, II. József

Topográfiai adatok: Határőrvidék, Bánat

Fogalmak: Helytartótanács, betelepítés, bevándorlás, úrbérrendezés, kettős vámrendszer, állandó hadsereg, vallási türelem, államnyelv, oktatáspolitikai

Témakör: A polgárosodás kezdete Magyarországon**Évszámok:** 1795, 1825, 1830-1848, 1830, 1832-36**Nevek:** Martinovics Ignác, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Liszt Ferenc, Wesselényi Miklós, gróf Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Eötvös József, gróf Batthyány Lajos**Topográfiai adatok:** Pest-Buda, Fiume, Vaskapu**Fogalmak:** országgyűlés, reform, polgári átalakulás, polgárosodás, Akadémia, arisztokrácia, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés, érdekegyesítés, örökváltás, védővám, zsellér, nyilvánosság**Témakör: Reformkor; forradalom és szabadságharc****Évszámok:** 1848. március 15., 1848. április 11., 1848. szeptember 29., 1849. április 6., 1849. április 14., 1849. május 21., 1849. augusztus 13., 1849. október 6.**Nevek:** Jókai Mór, Petőfi Sándor, Görgey Artúr, Klapka György, Bem József, Damjanich Miklós, Jellasič, Windischgraetz, Haynau**Topográfiai adatok:** Pákozd, Kápolna, Debrecen, Isaszeg, Segesvár, Világos, Komárom, Arad**Fogalmak:** márciusi ifjak, 12 pont, nemzetőrség, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbagyfelszabadítás, nemzetiség, honvédség, kormánybiztos, (állami) függetlenség, trónfosztás, nemzetiségi törvény**Témakör: Nemzetállamok kora****Évszámok:** 1853-1856, 1861, 1861-65, 1866, 1870, 1871, 1882, 1907**Nevek:** III. Napóleon, I. Miklós, Cavour, Bismarck, Garibaldi, Lincoln, Viktória királynő, Edison, Lenin**Topográfiai adatok:** Krím-félsziget, Piemont, Németország, Német Császárság, Olaszország, Szezei-csatorna, Panama-csatorna**Fogalmak:** polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, szociálpolitika, gyarmatbirodalom, szakszervezet, Internacionálé, anarchisták, anarchizmus, szocializmus, szociáldemokrácia, bolsevik, centrum, periféria, részvénytársaság, civil társadalom, középosztály, keresztényszocializmus, utópia, tömegkultúra, központi hatalmak, antant**Témakör: A dualizmus kori Magyarország****Évszámok:** 1849. október 6., 1867, 1867-1916, 1868, 1875-1890, 1896**Nevek:** Ferenc József, Haynau, Deák Ferenc, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Tisza Kálmán, Baross Gábor, Tisza István, Jászi Oszkár, Ady Endre, Csonka János, Eötvös Loránd, Jedlik Ányos**Topográfiai adatok:** Osztrák-Magyar Monarchia, Pest, Buda, Óbuda, Budapest, Bosznia-Hercegovina**Fogalmak:** passzív ellenállás, emigráció, kiegyezés, horvát kiegyezés, dualizmus, dualista monarchia, Osztrák-Magyar Monarchia, közös ügyek, polgárosodás, tökéletes fejlődés, dzsentri, úri középosztály, nagypolgárság, kispolgárság, népoktatás, kivándorlás, nemzetiségi viszonyok, asszimiláció, állami anyakönyvezés, millennium**Témakör: A első világháború és a Párizs környéki békék****Évszámok:** 1849. július 2., 1914-18, 1917, 1918. november 3., 1919, 1919-1920**Nevek:** Lenin, Trockij, Clemenceau, Wilson**Topográfiai adatok:** Sarajevo, Marne, Somme, Pétervár, Doberdó, Piave, Versailles, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, Csehszlovákia, Lengyelország, balti államok**Fogalmak:** villámháború, állóháború, központi hatalmak, háttország, forradalom, bolsevik, szovjet, polgárháború, kommunizmus, békerendszer, kisantant, kisebbségvédelem

Témakör: A két világháború között

Évszámok: 1922, 1925, 1929, 1929-1933, 1933, 1936, 1938, 1939. szeptember 1.

Nevek: Stresemann, Mussolini, Hitler, Sztálin, Roosevelt

Topográfiai adatok: Szovjetunió, Brit Nemzetközösség

Fogalmak: jelenkor, parlamenti demokrácia, gazdasági válság, nagy gazdasági világválság, tőzsde, túltermelési válság, tervgazdálkodás, totális diktatúra, nemzeti szocializmus, Führer-elv, fajelmélet, antiszemitizmus, koncentrációs tábor, egypártrendszer, sztálinizmus, propaganda, fasizmus, korporatív állam, kollektivizálás, GULAG

Témakör: Magyarország a két világháború között

Évszámok: 1918. október 31., 1919. március 21., 1919. augusztus 1., 1920. június 4., 1921-1931., 1927, 1938. november 2., 1939. március 15.

Nevek: Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Klebelsberg Kunó, Peyer Károly, Gömbös Gyula, Bajcsy-Zsilinszky Endre

Topográfiai adatok: Trianon, trianoni Magyarország, (Magyarország új határai), Kárpátalja, Felvidék

Fogalmak: öszirózsás forradalom, kommunisták, tanácsköztársaság, proletárdiktatúra, vörös- és fehérterror, ellenforradalom, kormányzó, trianoni békeszerződés, határon túli magyarok, numerus clausus, antiszemitizmus, konszolidáció, társadalombiztosítás, irredentizmus, revízió

Témakör: A második világháború

Évszámok: 1939. szeptember 1., 1941. június 22., 1944. június 6., 1945. május 9., 1945. augusztus 6., 1945. szeptember 2.

Nevek: Roosevelt, Hitler, Sztálin, Churchill, Rommel, Montgomery, Zsukov, Eisenhower, De Gaulle

Topográfiai adatok: Leningrád, Pearl Harbor, Midway-szigetek, El-Alamein, Sztálingrád, Kurszk, Normandia, Auschwitz, Hiroshima, Potsdam

Fogalmak: totális háború, antifasiszta, koalíció, hadigazdaság, koncentrációs tábor, gettó, deportálás, népirtás, holokauszt, partizán, antifasiszta, ellenállás, háborús bűnös

Témakör: Magyarország a második világháborúban

Évszámok: 1940. augusztus 30., 1941. június 26., 1943. január, 1944. március 19., 1944. december 21., 1945. április

Nevek: Teleki Pál, Bárdossy László, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc

Topográfiai adatok: Felvidék, Kárpátalja, Délvidék, Észak-Erdély, Újvidék, Voronyezs, Donkanyar

Fogalmak: bécsi döntések, területi revízió, hadigazdaság, „hintapolitika”, nyilasok, nyilas mozgalom, zsidótörvények, gettó, deportálás, munkaszolgálat, hadifogság, nyilas uralom

Témakör: A globális világ

Évszámok: 1947, 1948, 1949, 1956, 1957, 1961, 1968, 1975, 1990, 1991

Nevek: Nehru, Gandhi, Mao-Ce-tung, Truman, Adenauer, Hruscsov, Kennedy, Brandt, Wałęsa

Topográfiai adatok: NSZK, NDK, Kuba, Korea

Fogalmak: vasfüggöny, hidegháború, fegyverkezési verseny, atombomba, kommunista diktatúra, enyhülési politika, harmadik világ, régió, világgazdaság, globalizáció, globális világ, urbanizáció, környeztkárosítás, környezeti katasztrófa, terrorizmus

Témakör: Magyarország története 1945 után

Évszámok: 1945, 1945-47, 1945-1948, 1947. február 10., 1948, 1949, 1953, 1956. október 23., 1956. november 4., (1956. november 23-tól november 4-ig), 1963, 1968, 1989. október 23., 1989-1990, 1990, 1991

Nevek: Mindszenty József, Nagy Ferenc, Rákosi Mátyás, Nagy Imre, Kádár János, Antall József, Göncz Árpád

Topográfiai adatok: -

Fogalmak: koalíció, háborús bűnös, népbíróság, jóvátétel, kitelepítés, lakosságcsere, beszolgáltatás, ÁVH, államosítás, pártállam, földosztás, kollektivizálás, internálás, függetlenség, ellenzéki mozgalmak, reformszocializmus, rendszerváltozás

Témakör: Társadalmi és állampolgári ismeretek**Fogalmak:**

- állam, nemzet, nemzetiség, etnikum, állampolgárság, államforma, demokrácia, diktatúra
- Európai Unió
- útlevél, vízum, nagykövetség
- nemzetiségi és területi tagoltság, egyházi tagoltság
- idegengyűlölet
- választójog, választási alapelvek, közvetett és közvetlen választás, parlamenti és önkormányzati választás, pártok, jobboldal, baloldal, parlament, kormány, önkormányzat,
- törvény, népszavazás
- emberi jogok, gazdasági-, szociális- és kulturális jogok, jog a tanuláshoz és a művelődéshez
- társadalmi csoportok, társadalmi egyenlőtlenség
- egészségbiztosítás, nyugdíjbiztosítás, szociális ellátás
- felelősségvállalás, érzelmi biztonság
- népességcsökkentés
- munkaviszony, munkaszerződés, munkáltató, munkavállaló, érdekvédelem, szakszervezetek
- beilleszkedési zavarok, bűnözés, alkoholizmus, kábítószer
- rendőrség, közrend, közbiztonság
- honvédelmi- és hadkötelezettség
- NATO